

RAN-1901130403010001
M. A. (Sem.-III) Examination March - 2026
Sanskrit Paper XI
Sanskrit Classical Literature (Prose)
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દશાવિલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર. 1. ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે પાંચ)
10

1. કથા અને આખ્યાયિકામાં કયા કયા છંદો છે?
2. યુગો કેટલા છે? કયા કયા?
3. કવિ બાણના માતા પિતાનું નામ જણાવો?
4. સંસ્કૃત ગદ્યસાહિત્યકારોના નામ આપો.
5. અક્ષમાલા કોણ હતી? તેણે કયા બે પુત્રોનું સંવર્ધન કર્યું હતું.
6. સરસ્વતીએ કોનો ઉપહાસ કર્યો? શા માટે
7. શર્માતિ રાજાની પુત્રીનું નામ જણાવો.

પ્ર. 2.(અ) ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (ગમે તે બે)
08

1. અત્રાન્તરે સ્વયંભુવોઽધ્યાશે સમુપવિષ્ટા દેવી મૂર્તિમતી પીયૂષફે નપટલપાણડરં કલ્પદ્રુમદુકૂલવત્કલં વસાના, બિસતન્તુમયેલાંશુકે નોન્નતસ્તનમધ્યબદ્ધગાત્રિકાગ્રન્થિઃ, તપોબલનિર્જિતત્રિભુવનજયપતાકાભિરિવ તિસૃર્ભિર્મસ્મપુણ્ડ્ર- કરાજિભિર્વિરાજિલલાટાજિરા, સ્કન્ધાવલમ્બિના સુધાફેનધવલેન તપઃપ્રભાવકુણ્ડલીકૃતેન ગંગાસ્ત્રોતસેવ યોગપટ્ટ કે ન વિરચિતવૈકક્ષ્યકા, સવ્યેન બ્રહ્મોત્પત્તિપુણ્ડરીકમુકુલમિવ સ્ફટિક્કકમણ્ડલુ કરેણ કલયન્તી ।
2. પુરા કિલ ભગવન્સ્વલોકમધિતિષ્ઠન્ પરમેષ્ઠી વિકાસિનિ પદ્મવિષ્ટે સમુપવિષ્ટઃ સુનાસીરપ્રમુખૈર્ગૌર્વાણૈઃ પરિવૃતો બ્રહ્મોદ્યાઃ કથાઃ કુર્વન્નન્યાશ્ચ નિરવદ્યા વિદ્યાગોષ્ઠીર્ભાવયન્કદાચિદાસાઞ્ચકે । તથાસીનં ચ તં ત્રિભુવનપ્રતીક્ષ્યં મનુદક્ષચાક્ષુષપ્રભૃતયઃ પ્રજાપતયઃ સર્વે ચ સપ્તર્ષિપુરઃસરા મહર્ષયઃ સિષેવિરેઃ કેચીદ્દદઃ સ્તુતિચતુરાઃ સમુદચારયન્ ।
3. અથ તાં તથાશાપ્તાં સરસ્વતીં દ્વદષ્ટા । પિતામહોભગવાન્કમલોત્પત્તિલગ્નમૃણાલસૂત્રામિવ ધવલયજ્ઞોપવીતિનીં તનુમુદ્વહન્ ઉદ્ગચ્છદચ્છદ્ગુલીયકમરકતમયૂંચલતાકલાપેન ત્રિભુવનોપપ્લવપ્રશમકુશાપીડધારિણેવ દક્ષિણેન કરેણ નિવાર્ય શાપકલકલમ્, અતિવિમલદીર્ઘેર્ભાવિકૃતયુગારમ્ભસૂત્રપાતમિવ દિક્ષુ પાતયન્ દશનકિરણૈઃ, સરસ્વતીપ્રસ્થાનમઙ્ગલપટ હે નેવ પૂર્યન્નાશાઃ સ્વરેણ, સુધીરમુવાચ ।

4. અધુના કથય કતમં ભુવો ભાગમંલકર્તુમિચ્છસિ । કસ્મિન્નવતિતીર્ષતિ તે પુણ્યભાજિ પ્રદેશે હૃદયમ્ । કાનિ વા તીર્થાન્યનુગ્રહીતુમભિલષસિ । કેષુ વા ધન્યેષુ તપોવનધામસુ તપસ્યન્તી સ્થાતુમિચ્છસિ । સજ્જોડયમુપચરણચતુરઃ સહપાંશુ-ક્રીડાપરિચયપેશલઃ પ્રેયાન્સચ્ચીજનઃ ક્ષિતિતલાવતરણાય । અનન્યશરણા ચાદ્યૈવ પ્રભૃતિ પ્રતિપદ્યસ્વ મનસા વાચા ક્રિયયા ચ સર્વવિદ્યાવિધાતારં દાતારં ચ સ્વઃશ્રેયસસ્ય ચરણરજઃ પવિત્રિતત્રિદશાસુરં સુધાસૂતિકલિકાકલ્પિતકર્માવતંસં દેવ-દેવ ત્રિભુવનગુરું ત્ર્યમ્બકમ્ ।

પ્ર. 2.(બ) સસંદર્ભ સમજાવો. (ગમે તે એક)

05

1. ચક્રે પુણ્યં સરસ્વત્યા યો વર્ષમિવ ભારતમ્ ।
2. સપતાકૈર્યશો લેભે ભાસો દેવકુલૈરિવ ।

પ્ર. 3. ‘હર્ષચરિતમ્’ ના આધારે બાણભટ્ટની વિદ્રતા વિશે નોંધ લખો.

13

અથવા

પ્ર. 3. ‘હર્ષચરિતમ્’ ના પહેલા ઉચ્છવાસનું રસલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો.

પ્ર. 4. ટૂંક નોંધ લખો. (ગમે તે બે)

14

1. દધીય પાત્રાલેખન
2. બાણનું મિત્રમંડળ
3. બાણનું પ્રકૃતિ નિરૂપણ
4. બાણનું જીવન કવન